

Bryssel, 28. marraskuuta 2016
(OR. en)

14708/16

Toimielinten väliset asiat:

2016/0133 (COD)
2016/0222 (COD)
2016/0223 (COD)
2016/0224 (COD)
2016/0225 (COD)

ASILE 80
ASIM 157
RELEX 972
CODEC 1704

ILMOITUS

Lähettiläjä: Puheenjohtajavaltio

Vastaanottaja: Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto

Kom:n asiak. nro: 8715/1/16 REV 1 ASILE 11 CODEC 613
11318/1/16 REV 1 ASILE 28 CODEC 1078
11316/16 ASILE 26 CODEC 1076 + ADD 1
11317/16 ASILE 27 CODEC 1077 + ADD 1 + ADD 2
11313/16 ASIM 107 RELEX 650 COMIX 534 CODEC 1073

Asia:

- Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta (uudelleenlaadittu teksti) (ensimmäinen käsittely)
- Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista (uudelleenlaadittu teksti) (ensimmäinen käsittely)
- Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiselle kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle ja myönnetyn suojelun sisällölle sekä pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta 25 päivänä marraskuuta 2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/109/EY muuttamisesta (ensimmäinen käsittely)
- Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kansainvälistä suojelua unionissa koskevan yhteisen menettelyn luomisesta ja direktiivin 2013/32/EU kumoamisesta (ensimmäinen käsittely)

- Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin uudelleensijoittamiskehyksen käyttöönotosta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 516/2014 muuttamisesta (ensimmäinen käsittely)

= Tilanneselvitys

I JOHDANTO

1. Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto hyväksyi 13. ja 14. lokakuuta 2016 pidetyssä istunnossaan puheenjohtajavaltio Slovakian ehdottaman kolmitahoisen lähestymistavan Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistuksen tarkastelua varten Slovakian puheenjohtajakaudella¹.

Turvapaikkatyöryhmä on tältä pohjalta saattanut päätökseen Dublin-asetuksen, aseman määrittelyä koskevan asetuksen ja vastaanottovaatimuksia koskevan direktiivin ensimmäisen tarkastelukierroksen sekä aloittanut menettelyasetuksen tarkastelun.

II DUBLIN-ASETUS

2. Turvapaikkatyöryhmä aloitti ehdotuksen tarkastelun kokouksessaan 26. toukokuuta 2016.
3. Vaikka useimmat valtuuskunnat ovat tehneet yleisen **tarkasteluvarauksen**, valtuuskuntien enemmistö on pitänyt **nykyisten Dublin-sääntöjen uudistamista tarpeellisena ja kannattanut kahta asetuksen päätavoitetta**, jotka ovat turvapaikkahakemusten käsittelemisestä vastuussa olevan jäsenvaltion nopeampi ja tehokkaampi määrittely ja edelleen liikkumisen estäminen.
4. Valtuuskunnat ottivat ehdotuksen ensimmäisellä tarkastelukierroksella esille huolenaiheita, joista päällimmäisiä ovat
 - se, että yksi ainoa jäsenvaltio on vastuussa turvapaikkahakemusten käsittelystä, ja vastuun lakkaamista koskevien lausekkeiden poistaminen;

¹ Kolmitahoinen lähestymistapa, ks. asiak. 12724/16, kohta 12.

- jäsenvaltion, jossa hakemus on tehty, velvollisuus tehdä tiettyjä tarkistuksia ennen hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden soveltamista;
 - 'perheenjäsenen' määritelmä;
 - oikeussuojakeinoja koskevat muutetut säännöt;
 - säilöönoton ja siirtojen lyhyemmät määräajat;
 - korjaava jakomekanismi ja solidaarisuusmaksu;
 - uuteen automaattiseen järjestelmään liittyvät käytännön, operatiiviset ja rahoituskysymykset.
5. Neuvoston valmisteluelinten odotetaan jatkavan lähiaikoina Dublin-asetuksen uudelleenlaadittua tekstiä koskevan ehdotuksen tarkastelua poliittisella tasolla tapahtuvaa etenemistä koskevien ohjeiden pohjalta.

III VASTAANOTTO-OLOSUhteITA KOSKEVA DIREKTIIVI

6. Turvapaikkatyöryhmä suoritti ehdotuksen ensimmäisen tarkastelukierroksen kokouksissaan 9. ja 21. marraskuuta 2016. Vaikka valtuuskunnat **yleisesti ottaen olivat tyytyväisiä** ehdotuksen **tavoitteisiin, lähes kaikki valtuuskunnat tekivät** koko ehdotusta koskevan **yleisen tarkasteluvarauksen**. Muutamista artikloista, erityisesti sellaisista, jotka liittyvät Dublin-asetukseen ja muihin paketin ehdotuksiin, annettiin myös **sisältövarauksia**.
7. Päällimmäisiä huolenaiheita, joita valtuuskunnat ottivat esille tarkastelun yhteydessä, olivat muun muassa
- tietyt määritelmät, kuten 'perheenjäsenet', 'edunvalvoja', 'aineelliset vastaanotto-olosuhteet' ja 'pakenemisen vaara';
 - määräaika, johon mennessä jäsenvaltioiden on tiedotettava kokonaisuudessaan turvapaikanhakijalle vastaanotto-olosuhteisiin liittyvistä eduista ja velvoitteista, joita hänen on noudatettava;

- jäsenvaltioiden perusteet myöntää hakijoille matkustusasiakirja vakavista humanitaarisista syistä tai muista pakottavista syistä;
- jäsenvaltioiden määräaika sen varmistamiseksi, että turvapaikanhakijoilla on todellinen pääsy työmarkkinoille;
- vaadittava yhdenvertainen kohtelu jäsenvaltion kansalaisten kanssa tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen tunnustamisen yhteydessä;
- riittämätön seuraamusjärjestelmä yhteistyöstä kieltäytyvien hakijoiden osalta;
- velvollisuus arvioida järjestelmällisesti, onko hakijalla erityisiä vastaanottotarpeita;
- määräaika edunvalvojan nimeämiseksi edustamaan ja avustamaan ilman huoltajaa olevia alaikäisiä;
- jäsenvaltioiden velvollisuus ottaa huomioon Euroopan unionin turvapaikkaviraston kehittämät vastaanotto-olosuhteita koskevat toiminnalliset vaatimukset ja indikaattorit;
- jäsenvaltioiden velvollisuus laatia ja päivittää säännöllisesti varautumissuunnitelmia;
- päivä, jona direktiivi on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä.

IV ASEMAN MÄÄRITTELYÄ KOSKEVA ASETUS

8. Turvapaikkatyöryhmä aloitti ehdotuksen tarkastelun kokouksessaan 27. ja 28. lokakuuta ja jatkoi sitä 8. marraskuuta 2016. **Useimmat valtuuskunnat tekivät tarkasteluvarauksen.**
9. Tärkeimpiä valtuuskuntien esille ottamia kysymyksiä olivat
 - tietyt määritelmät, kuten 'perheenjäsenet', 'kansainvälisen suojelun poistaminen', 'sosiaaliturva', 'sosiaaliavustus' ja 'edunvalvoja';
 - kansallisen humanitaarisen aseman ja kansainvälisen suojeluaseman niveltäminen;

- jäsenvaltioiden velvollisuus toimia EU:n turvapaikkaviraston alkuperämaan tilanteesta laatiman yhteisen analyysin ja ohjeistuksen pohjalta;
- jäsenvaltioiden velvollisuus osoittaa mahdollisuus suojeluun alkuperämaassa;
- pakolliset, systemaattiset ja säännölliset suojeluaseman uudelleentarkastelut;
- perusteet pakolaisaseman peruuttamiselle, lopettamiselle tai uusimisesta kieltäytymiselle taikka sille, että henkilön ei katsota voivan saada toissijaista suojelua;
- 30 päivän määräaika oleskeluluvan myöntämiseksi sen jälkeen, kun jäsenvaltio on myöntänyt kansainvälisen suojelun; oleskeluluvan voimassaoloaika sekä kansainvälisen suojelun kahden kategorian välinen ero tässä yhteydessä;
- oikeus sosiaaliturvaan ja sosiaaliavustukseen;
- määräaika ilman huoltajaa olevien alaikäisten laillisen holhoojan nimeämiseksi;
- asetuksen soveltamisen määräaika;
- säädöstyypin valinta (direktiivin sijaan asetus).

10. Turvapaikkatyöryhmä jatkaa 19. ja 20. joulukuuta 2016 asetuksen tarkastelua puheenjohtajavaltion kompromissiehdotusten pohjalta.

V MENETTELYASETUS

11. Turvapaikkatyöryhmä on tähän mennessä tarkastellut ehdotuksen 1–18 artiklaa kokouksissaan 8., 21. ja 22. marraskuuta 2016.
12. Useimmat valtuuskunnat ovat tehneet **tarkasteluvarauman**, ja monet niistä ovat myös tehneet **parlamentaarisen varauman**. EU:n turvapaikkamenettelyjen yhdenmukaisuuden lisäämistä koskevan komission ehdotuksen **tavoite on kuitenkin saanut laajaa tukea**. Lisäksi on tehty useita **sisältövaraumia**, erityisesti Dublin-asetukseen liittyvien seikkojen sekä muiden Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistusta koskevien ehdotusten osalta.

13. Jäsenvaltiot ovat tähän mennessä ilmaisseet huolensa muun muassa seuraavista asioista:

- kannattaako nykyinen direktiivi muuttaa asetukseksi ottaen huomioon siitä seuraavat uudet velvoitteet;
- Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistamista koskevissa eri ehdotuksissa olevien määritelmien erot;
- kohdat, joihin liittyy tämän asetuksen ja Dublin-asetuksen niveltäminen;
- määrittävän viranomaisen velvollisuus järjestää hakijoille tulkin palvelut, myös muutoksenhakuvaiheessa;
- missä määrin muiden jäsenvaltioiden viranomaisten ja EASOn on annettava apua määrittävälle viranomaisille;
- oikeus maksuttomaan oikeusapuun ja oikeudelliseen edustukseen kaikissa (hallinnollisen ja oikeudellisen) menettelyn vaiheissa;
- velvollisuus äänittää puhuttelut ja säilyttää tallenne tai sanatarkka selostus.

VI UDELLEENSIJOITTAMISTA KOSKEVA ASETUS

14. Turvapaikkatyöryhmä aloittaa uudelleensijoittamista koskevan EU:n kehyksen luomiseen tähtäävän ehdotuksen perusteellisen artiklakohtaisen tarkastelun kokouksessaan 2. joulukuuta 2016.

VII LOPUKSI

15. Pysyvien edustajien komiteaa ja neuvostoa pyydetään panemaan merkille tämä tilanneselvitys.